

<p><i>Pamiętaj, żeby odnosić się do wybranych elementów treści i formy obu tekstów – tych, które będą przydatne do ich porównywania.</i></p> <p><i>Pomijaj to, co mniej istotne dla sensu wynikającego z zestawionych utworów.</i></p>		
<p>Pieśń świętojańska o sobótce Jan Kochanowski</p>	<p>Sierpień Bohdan Zadura</p>	
<p>sens zestawienia utworów: kontrastowy sposób przedstawienia przyrody, ta sama pora roku – lato, a raczej najgorętszy miesiąc – sierpień.</p>		
<p>TEZA INTERPRETACYJNA: wiersze różni sposób ujęcia tematyki lata i żniw. W Pieśni Kochanowskiego pora żniw jest czasem radości, nadziei na korzystanie dobrodziejstw i hojności przyrody, natomiast w Sierpniu Bohdana Zadury – jako czas przesilenia w przyrodzie, zapowiedzi śmierci natury i człowieka.</p>		
<p>Nadawca: prosta dziewczyna, jedna z 12 pańien występujących w cyklu Pieśni świętojańskiej o sobótce. adresat: wiejska gromada, gospodarz, czyli właściciel oraz „gość”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panna VI wezwanie żniwiarzy do pracy - funkcja impresyjna: „miej się do sierpa”, „noście snopy”, „układajcie” wskazówki są zgodne z kolejnością prac polowych: ścinanie sierpem lub kosą, następnie noszenie snopów zboża, na końcu ich układanie = zachowany jest porządek prac polowych 	<p>sytuacja komunikacyjna</p>	<p>Wypowiada się w imieniu zbiorowości: nasze czoła, nas tnie, ostatni wers to bezpośredni zwrot do adresata: cokolwiek ci powiem – wyciszenie spowodowane ciszą nocy</p>
<p>Pieśń</p>	<p>gatunek</p>	<p>Sonet</p>
<p>Pasterze umilają czas grając na fujarkach: „budzą lasy swoim graniem”</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządek: jedni pasą bydło, inni tną zboże, młodszy noszą snopy; • wspólna praca: „jedni”, „druzdy” • nawet gospodarz zetnie ostatnie snopy zboża, kończąc pracę żniwiarzy • apostrofa „gospodarzu nasz wybrany” wskazuje na szacunek żniwiarzy • „dzieci” – zwrot Panny VI wyrazem relacji rodzinnych, wspólna praca zacieśnia więzi społeczne 	<p>L U D Z I E</p>	<p>pogrążeni w głębokim śnie</p> <p>Sierpień jako nasz miesiąc jest smutny – co smuci podmiot liryczny?</p> <p>przemijanie człowieka, nieuchronność śmierci</p> <ul style="list-style-type: none"> • natura oddala nas od życia – groźna, tajemnicza siła (powtórzenie słowa „dalekie”) • znajome głosy i bliskie twarze stają się dalekie
<ul style="list-style-type: none"> • „role się padają” – pęknięcie kłosów, zboże gotowego na żniwa <p>czas żniw = dostatek, urodzaj, ziemia wydaje plony, zboże nie mieści się w stodole (zapowiedź dostatku, dobrobytu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyroda sprzyja człowiekowi – słoneczna aura pozwala dojrzewać zbożu • pora: samo południe „słońce gwałtowne”, jasność dnia 	<p>P R Z Y R O D A</p>	<p>motyw zimy – w przyrodzie to czas zamierania wszelkiej aktywności, a dla człowieka oznacza nieuchronność śmierci (krąży wokół jak płaty śniegu).</p> <p>„płaty śniegu” – nie delikatne, wirujące, lekkie ale ciężkie, opadające, krążące wokół jak nietoperze albo pająki</p> <p>przemijanie świata przyrody = zapowiedź śmierci człowieka</p> <p>„zamięć przemijania” – niemożność oparcia się sile natury,</p> <ul style="list-style-type: none"> • spadające gwiazdy, łamiące się gałęzie (aluzja do śmierci) <p>Sierpień jako zapowiedź przesilenia – już pokazuje tę siłę: „gwiazdy strąca i łamie gałęzie”</p> <p>pora: noc rozświetlona blaskiem księżycy i spadających gwiazd</p>

<ul style="list-style-type: none"> • harmonia, życie zgodne z rytmem natury na wielu poziomach znaczeniowych - w jesieni zasiew – w lecie żniwa - rytm pracy i odpoczynku: panna po żniwach nie tylko będzie wypoczywać, ale znajdzie czas na przyjemności, zabawę - podmiot liryczny zaprasza do siebie w gościnę – obraz życia, w którym dzielimy się tym, co udało się wypracować (aluzja do pełnej spiżarni) • gospodarz – chłopci, ludzie – zwierzęta (nie na uwięzi, pasterze chodzą za bydłem) 	OBRAZ ŚWIATA:	<p>Tajemniczość: otwiera się nocy brama i stodoła – czyli jakaś czeluść, miejsce, gdzie coś się składa (trumna?)</p> <p>nieuchronność śmierci, podlega jej przyroda i człowiek: spadające gwiazdy, sierpień, który gałęzie łamie</p> <p>przemijanie, upływ czasu („przemijania zamieć”), śmierć (sierpień jak „sierp, który nas tnie”), niepokój</p>
<ul style="list-style-type: none"> • DŹWIĘKI: polny świerszcz gra niezwykłą melodię w czas suchego, słonecznego lata, mdłe (osłabione upałem) bydło szuka cienia i wody 	zwierzęta	nietoperze, pająki – zwierzęta nocy, krążą dookoła, nie pozwalają się obudzić, przypominają płaty śniegu
Człowiek prosi Boga o pomoc w pracy, o błogosławieństwo. Porządek: Bóg panuje nad człowiekiem (od Niego zależą udane plony), tak nad żniwiarzami panuje gospodarz	BÓG ???	Czy jest sens rozwijać ten aspekt, skoro nie ma obrazu Boga w porównywanym tekście
motyw pełni lata i żniw – symbolu wspólnej pracy i dobrobytu motywy arkadyjskie: sielski obraz, pochwała wiejskiego życia: <i>Żywot człowieka poczciwego</i> M. Rej, <i>Inwokacja Pana Tadeusza</i> (pola wyzłacane, posrebrzane)	KONTEKSTY	motyw snu jako symbol śmierci w motywie snu (śmierci) – jak w <i>Trenach</i> : ujął cię sen żelazny, twardy, nieprzepasny) motyw nocy – czas tajemnicy, wieloznaczności, lęku, śmierci kontekst mitologiczny: sierp to atrybut okrutnego boga czasu – Kronosa, sierpień jako boski miesiąc
wiersz stroficzny, rymy dokładne, koniec zdania lub części wypowiedzenia przypada na koniec wersu, brak przerzutni, interpunkcja wprowadza porządek, ułatwia zrozumienie tekstu I i II zwrotka – opis lata, kolejne strofy – opis żniw, ostatnia – zaproszenie do odwiedzenia panny do żniwach	KOMPOZYCJA	Wyraźne dwie części: I – opis umierania przyrody II – o roli poezji wiersz wolny, brak znaków interpunkcyjnych powoduje zagubienie czytelnika
proste zwroty np. rzeczowniki nawiązujące do codzienności, do pracy na roli: żyto, bydło, gumno epitety oddają atmosferę gorącego lata: suche role, gorące dni, mdłe bydło, żyto dostawa (dojrzewa), brak metafor (osoba mówiąca to prosta żniwiarka)	STYLISTYKA SENSY	kunsztowne słownictwo np. personifikacja sierpnia: „żniwo zbiera”, „sierpem tnie” DŹWIĘKI: skrzywienie sierpa – odgłosy zbliżającej się śmierci
renesans uporządkowana wizja świata, harmonia między człowiekiem i naturą, Bóg bliski człowiekowi, wpiera jego działania,	EPOKA	literatura współczesna: poezja porusza trudne, ciężkie, tematy (ołowiane słowo), takie jak śmierć, przemijanie

WNIOSKI

POCHWAŁA ŻYCIA NA WSI I PRACY NA ROLI - snopy ledwo mieszczą się w prowizorycznej stodole, - wspólny wysiłek daje poczucie więzi - w wyidealizowanej wsi zanikają podziały społeczne: gospodarz w kłosianym wieńcu jest jednym ze żniwiarzy, który zetnie ostatnie snopy	UNIWERSALNA REFLEKSJA NA TEMAT CZASU, KTÓRY DOTYKA PRZYRODĘ I CZŁOWIEKA (łamie gałęzie, strąca gwiazdy) -wpływ „boskiego sierpnia” jest destrukcyjny (tnie nas) -śmierć jako metafora snu: nie mówi się o sprawach drastycznych wprost
--	---